

Voorstel Gemeenteraad

Datum B&W vergadering:	12-05-2026
Datum Raadsvergadering:	11-06-2026
Afdeling:	RUIMTE
Raadscie:	BSM
Portefeuillehouder:	Rob Schwillens
Steller:	Thomas Stolz

Onderwerp

Omgevingsdienst Zuid-Limburg: Jaarstukken 2025, Begrotingswijziging 2026, Ontwerpbegroting 2027 en gewijzigde financieringssysteem voor 2027 e.v.

Korte inhoud

De Omgevingsdienst Zuid-Limburg (hierna ODZL) is vanaf januari 2013 de uitvoeringsorganisatie van basistaken op het gebied van milieu voor alle Zuid-Limburgse gemeenten en de provincie Limburg. De gemeente Beek heeft bovendien alle extra milieutaken ingebracht bij de Omgevingsdienst.

Op 12 maart jl. zijn de voorlopige Jaarstukken 2025, de begrotingswijziging 2026 en de Ontwerpbegroting 2027 ODZL ontvangen.

De gemeenteraad wordt gevraagd kennis te nemen van de Jaarstukken 2025, Begrotingswijziging 2026 en Ontwerpbegroting 2027 van de ODZL en voorgesteld wordt om een zienswijze in te dienen ten aanzien van de Ontwerpbegroting 2027.

Tevens heeft in 2025 een evaluatie plaatsgevonden van de financieringssysteem van de ODZL. Op 8 oktober 2025 heeft het algemeen bestuur van de ODZL unaniem ingestemd met nieuwe uitgangspunten voor de financieringssysteem. In samenhang met de Ontwerpbegroting 2027 wordt de gewijzigde financieringssysteem voorgelegd met de mogelijkheid voor het indienen van een zienswijze.

College-advies zienswijze

De gemeenteraad had in principe tot 9 juni de mogelijkheid om een zienswijze in te dienen op de begrotingswijziging 2026, ontwerpbegroting 2027 en tevens de nieuwe financieringssysteem. De zienswijze van het college is al kenbaar gemaakt aan de ODZL. Uw zienswijze zal zo spoedig mogelijk kenbaar worden gemaakt aan de ODZL.

Begrotingswijziging 2026

De Begrotingswijziging 2026 is een vertaling van de eerder geschetste ontwikkelingen die in 2025 hebben plaatsgevonden en leveren de gemeente Beek een structureel voordeel op van € 15.883. Voorgesteld wordt om geen zienswijze in te dienen op de Begrotingswijziging 2026.

Gewijzigde financieringssysteem 2027 e.v.

De door ODZL voorgestelde financieringssysteem wijkt slechts beperkt af van de huidige financieringssysteem. Beoogd wordt om voor een transparantere en fairdere kostenverdeling te zorgen. Hoewel er herverdelingseffecten ontstaan, vallen deze voor Beek vooralsnog voordelig uit. Voorgesteld wordt om geen zienswijze in te dienen op de nieuwe financieringssysteem.

Ontwerpbegroting 2027

De Ontwerpbegroting 2027 en de meerjarenraming 2028-2030 van de ODZL past bij de ambities en het beleid van de ODZL. Bovendien geeft de ODZL een duidelijke onderbouwing van de financiële consequenties

van de landelijke ontwikkelingen en van de ontwikkelingen bij de ODZL. Getracht wordt om nieuwe taken zoveel mogelijk binnen bestaande budgetten op te vangen. Echter wordt er wel geconstateerd dat de ODZL jaarlijks, met name op het gebied van personeel, zeer ruim begroot. Ook dit jaar wordt is een ruimte indexatie (5,1%) van de lonen toegepast. Ten aanzien van de Ontwerpbegroting 2027 wordt voorgesteld de volgende zienswijze in te dienen:

De begroting 2027 van de gemeenschappelijke regeling Omgevingsdienst Zuid-Limburg geeft inzicht in de voorgenomen uitvoering van taken en ambities.

Tegelijkertijd staat de financiële positie van gemeenten structureel onder druk. De aanhoudende onzekerheid over het gemeentefonds, in combinatie met stijgende kosten, dwingt gemeenten tot scherpe en soms ingrijpende keuzes.

Tegen deze achtergrond doet het college een nadrukkelijke oproep aan de Omgevingsdienst Zuid-Limburg om maximaal verantwoordelijkheid te nemen voor de eigen financiële huishouding. Dit betekent dat:

- * kostenstijgingen waar mogelijk binnen de eigen begroting worden opgevangen;
- * actief wordt gestuurd op doelmatigheid en kostenbeheersing;
- * kritisch wordt gekeken naar de omvang en inzet van beschikbare reserves, met inachtneming van het benodigde weerstandsvermogen.

Wij verzoeken u daarbij om transparant inzicht te geven in de opbouw, onderbouwing en inzet van reserves, zodat gemeenten een zorgvuldige afweging kunnen maken over de ontwikkeling van de gemeentelijke bijdrage.

Onze inzet is dat stijging van gemeentelijke bijdragen zoveel mogelijk wordt beperkt, tenzij deze aantoonbaar onvermijdelijk is op basis van wettelijke taken of autonome ontwikkelingen.

Deze lijn sluit aan bij de bredere oproep van gemeenten richting het Rijk dat nieuwe taken en financiële kortingen gepaard dienen te gaan met passende middelen, conform artikel 2 van de Financiële-verhoudingswet.

Aanleiding

De Wet gemeenschappelijke regelingen (art. 35) bepaalt dat het dagelijks bestuur van de ODZL de ontwerpbegroting twaalf weken voordat deze aan het algemeen bestuur wordt aangeboden toezendt aan de raden van de deelnemende gemeenten. Binnen deze termijn kan de raad haar zienswijze over de ontwerpbegroting kenbaar maken bij het dagelijks bestuur van de ODZL.

Ingevolge het bepaalde in artikel 34b van de Wet gemeenschappelijke regelingen zendt het dagelijks bestuur van het openbaar lichaam vóór 30 april de voorlopige jaarstukken van het voorgaande jaar aan de raden van de deelnemende gemeenten en de provincie.

Op 12 maart jl. zijn de Jaarstukken 2025, de Begrotingswijziging 2026 en de Ontwerpbegroting 2027 ODZL ontvangen.

De gemeenteraad heeft tot 9 juni de mogelijkheid om een zienswijze in te dienen op de Ontwerpbegroting 2027.

Overwegingen

Voorlopige jaarstukken 2025

In de jaarrekening staat de financiële verantwoording van de ODZL over het afgelopen jaar (zie bijlage voor de Jaarstukken 2025). Een vast onderdeel is de bestemming van het (eventuele) positieve jaarrekeningresultaat. De jaarrekening is tijdens de vergadering van het algemeen bestuur op 1 april jl. vastgesteld.

De jaarrekening over 2025 heeft een positief saldo voor resultaatbestemming van € 1.258.565. Het positieve resultaat is enerzijds een gevolg van het feit dat de kosten ca. € 1.500.000 lager zijn, anderzijds zijn de baten ca. € 300.000 lager dan begroot.

De lagere kosten betreft in hoofdzaak lagere salariskosten en inhuur personeel. De cao-stijging is lager uitgevallen dan begroot en vacatures hebben tijdelijk opengestaan.

De lagere baten van € 300.000 zijn met name ontstaan doordat de laatste voorschotnota's van 2025 met 40% zijn verlaagd (voor Beek ca. € 55.000) en anderzijds aanvullende financiering vanuit de provincie Limburg.

Bestemming resultaat

De bestemmingsreserve "ICT aansluitingen" wordt gedeeltelijk (€ 200.000) ingezet ter dekking van in dit kader in 2025 gemaakte kosten.

Naar aanleiding van de uitgevoerde risico-inventarisatie is een verhoging van het weerstandsvermogen benodigd van € 33.107. De reserves (incl. post onvoorzien van € 256.080 in de ontwerpbegroting 2027) komen daarmee op een niveau van 4,8% van de ontwerpbegroting 2027. De maximale omvang bedraagt 10%. Na aanwending van de bestemmingsreserve ICT en de benodigde verhoging van het weerstandsvermogen bedraagt het te verdelen resultaat € 1.425.458.

Onverdeeld resultaat 2025	€ 1.258.565
Inzet bestemmingsreserve ICT-aansluitingen	€ 200.000
Verhoging weerstandsvermogen o.b.v. risico-inventarisatie	-€ 33.107
Te verdelen resultaat 2025	€ 1.425.458

Uit de resultaatverdeling 2025 is voor Beek een incidentele teruggaaf te verwachten van € 37.080, te verwerken in de Afwijkingenrapportage 2026.

Begrotingswijziging 2026

In de Begrotingswijziging 2026 zijn de volgende ontwikkelingen verwerkt:

1. De werkelijke cao-indexatie 2026 is lager dan begroot. In de begroting 2026 is een loonindexatie van 5,05% gehanteerd. Inmiddels is er een cao afgesloten met een looptijd t/m 31 maart 2027. De loonindexatie voor 2026 bedraagt € 35 nominaal in de salarisschalen en een loonstijging van 1,25%.
2. De provincie Limburg heeft extra budget beschikbaar gesteld voor intensivering van taken. Op 21 maart 2025 is Provinciale Staten van de Provincie Limburg akkoord gegaan met de intensivering van de uitvoering van de VTH taken door de ODZL.
3. Effect van Bedrijfsplan Milieu gerelateerde plustaken. Als gevolg van het Bedrijfsplan Milieu gerelateerde plustaken heeft de gemeente Kerkrade vanaf 2026 extra taken ingebracht.

Als gevolg van deze ontwikkelingen zal de bijdrage van de gemeente Beek voor 2026 e.v. € 15.883 lager zijn, structureel te verwerken in de Afwijkingenrapportage 2026.

Ontwerpbegroting 2027

De Ontwerpbegroting 2027 heeft een totaal van € 25,9 miljoen, zijnde een toename van € 1,8 miljoen ten opzichte van het voorstel voor de gewijzigde begroting 2026. De toename wordt in hoofdzaak veroorzaakt door de toegepaste loonindexatie van 5,1%. Dit zorgt voor een toename van de begroting van € 1,1 miljoen. De materiele kosten zijn geïndexeerd met 2,2%.

Daarnaast is er een uitbreiding met 4,4 fte. Dit heeft te maken met de uitvoering van taken met betrekking tot zeer zorgwekkende stoffen, toezicht op indirecte lozingen en het beheer van het inrichtingenbestand voor gemeenten.

Gewijzigde financieringssystematiek 2027 e.v.

Bij de vaststelling van de begroting 2025 heeft het algemeen bestuur toegezegd om een onderzoek te verrichten naar een faire en transparante verdeling van kosten. De deelnemers en de ODZL wensten een evaluatie en verdieping in de alternatieve mogelijkheden voor financiering om te beoordelen of de systematiek nog aansluit bij de verwachtingen.

De huidige financiering is gebaseerd op een outputmodel met een onderscheid in een pakketdeel en een programmadeel. In het pakketdeel is van een aantal inrichtingstypen inrichtingsprijzen bepaald, die

vermenigvuldigd met het aantal inrichtingen per type, de totale begrote en feitelijk af te rekenen bijdrage van de deelnemer bepalen. In het programmadeel wordt voor de begroting en feitelijk af te rekenen bijdrage een inschatting gemaakt van benodigde uren. Voor projectkosten vindt afrekening plaats op basis van daadwerkelijk afgenomen uren. De huidige financieringssysteem kent veel sterke punten (voorspelbaar, eenvoudig, uniform, bewegingsvrijheid en ruimte voor maatwerk). De systematiek van de ODZL heeft model gestaan voor het landelijke voorkeursmodel. De volgende wijzigingen worden voorgesteld:

- All-in locatiekengetal, zodat alle werkzaamheden op de vaste milieulocaties eenvoudig, uniform en voorspelbaar begroot worden (dus bijv. ook advies en bezwaar/beroep).

- Meerdere nieuwe locatietypen met een eigen locatiekengetal (ook voor niet-basistaken), zodat voor alle vaste milieulocaties een uniforme bijdrage geleverd wordt. Invoering van een norm (combinatie van inwoneraantal en bebouwd oppervlak) voor niet-locatiegebonden basistaken asbest en bodem, zodat werkzaamheden die jaarlijks op verschillende plekken plaatsvinden, eenvoudig, uniform en voorspelbaar begroot worden.

- Dekking bedrijfsvoeringskosten transparant met vaste bijdrage per deelnemer i.p.v. opslag in uurtarief.

Periodiek zullen de kengetallen worden bijgesteld, voor het eerst in 2026. Er wordt niet afgerekend met een specifieke deelnemer bij afwijkingen tussen begroting en realisatie. Bij buitenproportionele inzet worden specifieke afspraken gemaakt. Indien voor een deelnemer gedurende twee jaar >10% meer/minder kosten zijn gemaakt dan begroot, vindt aanpassing plaats voor de begroting van volgende jaren. Door aanpassing van normen (kengetallen, frequenties, ervaringscijfers) of urenraming wordt de verdeling meer rechtvaardig gemaakt.

Op het niveau van de organisatie als geheel is er als gevolg van de voorgestelde financieringssysteem geen financieel effect, omdat de totale begroting onveranderd blijft. De kostenverdeling ziet immers alleen toe op de toerekening aan de deelnemers. Inherent aan wijziging van de financieringssysteem is dat er herverdeel effecten tussen deelnemers optreden.

Bijdrage Beek 2027 en verder

De bijdrage aan de ODZL voor 2027 dient als gevolg van de Ontwerpbegroting 2027 met € 84.245 structureel te worden bijgeraamd. Als gevolg van de nieuwe financieringssysteem valt de Beekse bijdrage vanaf 2027 structureel € 19.743 lager uit, waarna de bijdrage in 2028 en 2029 ook nog ieder jaar structureel met € 19.743 extra verlaagd wordt.

De Beekse bijdrage aan de ODZL voor 2027 bedraagt € 594.386. De benodigde structurele bijraming van de Beekse bijdrage aan de ODZL 2027 e.v. zal worden verwerkt in de Afwijkingenrapportage 2026. Een totaaloverzicht van de financiële consequenties is opgenomen onder het kopje financiële overwegingen.

Financiële overwegingen

De onder inhoudelijke overwegingen geschetste financiële consequenties zijn opgenomen in onderstaande tabel:

ODZL	2026	2027	2028	2029 e.v.
Jaarrekening 2025	€ 37.080			
Begrotingswijziging 2026	€ 15.883	€ 15.883	€ 15.883	€ 15.883
Ontwerpbegroting 2027		-/- € 84.245	-/- € 84.245	-/- € 84.245
Financieringssysteem		€ 19.743	€ 39.485	€ 59.228
Totaal	€ 52.963	-/- € 48.619	-/- € 28.877	-/- € 9.134

De aframing van de ODZL-bijdrage van € 52.963 in 2026 zal verwerkt worden in de Afwijkingenrapportage 2026. De benodigde bijraming van € 48.619 in 2027, € 28.877 in 2028 en € 9.134 in 2029 e.v. zal verwerkt worden in het meerjarenperspectief van de Afwijkingenrapportage 2026.

Beslispunten

1. Kennisnemen van de Jaarstukken 2025 Omgevingsdienst Zuid-Limburg, begrotingswijziging 2026 Omgevingsdienst Zuid-Limburg, de Ontwerpbegroting 2027 Omgevingsdienst Zuid-Limburg en de uitgangspunten van de gewijzigde financieringssystematiek Omgevingsdienst Zuid-Limburg.
2. Zienswijze indienen ten aanzien van de Ontwerpbegroting Omgevingsdienst Zuid-Limburg 2027.
3. De financiële consequenties meenemen bij de Afwijkingenrapportage 2026.

Beek,

BURGEMEESTER EN WETHOUDERS VAN BEEK,

Paul de Jonge
Gemeentesecretaris

Christine van Basten-Boddin
Burgemeester

Besluit Gemeenteraad

De raad van de gemeente Beek;

gezien het voorstel van burgemeester en wethouders d.d. 28-04-2026;

Besluit:

1. Kennis te nemen van de Jaarstukken 2025 Omgevingsdienst Zuid-Limburg, begrotingswijziging 2026 Omgevingsdienst Zuid-Limburg, de Ontwerpbegroting 2027 Omgevingsdienst Zuid-Limburg en de uitgangspunten van de gewijzigde financieringssystematiek Omgevingsdienst Zuid-Limburg.
2. Zienswijze in te dienen ten aanzien van de Ontwerpbegroting Omgevingsdienst Zuid-Limburg 2027.
3. De financiële consequenties mee te nemen bij de Afwijkingenrapportage 2026.

Beek, 11-06-2026
GEMEENTERAAD,

Guliël Erven
Raadsgriffier

Christine van Basten-Boddin
Voorzitter